

44. In memoriam Professor Frederik Bakels

Eind december kregen wij het bericht vanuit de 'Arbeitsgemeinschaft für Rinderzucht auf Lebensleistung', dat Frederik Bakels op 15 november 2000 overleden is. Als Amsterdamse jongen is hij in zijn jeugd naar Zuidoost-Duitsland verhuisd, waar hij fokkerij en diergeneeskunde studeerde. Bakels was een controversiële geneticus, die duidelijk andere ideeën over fokkerij had. In zijn wetenschappelijk werk toonde hij aan, dat als je muizen consequent selecteert en kruist op basis van levensproductie, je dit kenmerk in enkele generaties in de populaties kunt vastleggen.

Ik bewaar aan professor Bakels verschillende goede herinneringen. Hij bracht verschillende bezoeken aan Nederland rondom 1990, waar hij op uitnodiging van Warmonderhof en K.I Nieuw Leven lezingen verzorgde voor zijn fokkerij-ideaal "fokken op levensproductie". Daarnaast was Bakels ook dierenarts met een eigen kijk op gezondheid. Hij bracht een aparte vorm van homeopathie onder de aandacht, de 'isopathie'.

Ik heb samen met Dirk Endendijk een bezoek aan Bakels gebracht, waar hij met zijn familie leefde op een kleine boerderij, enkele koeien melk en zelf het land bewerkte. Wij bezochten verschillende 'koploper' bedrijven in het Algau-gebied rondom München. Het resultaat was indrukwekkend. Dirk Endendijk was onder meer zeer onder de indruk van het beenwerk en de klauwen van deze koeien. Bakels heeft eind jaren 50 uit Canada en de VS drie stier- en koelijken geslechteerd en geïmporteerd. Holstein-lijnen geslechteerd voor de ombuiging naar de 'show-fokkerij' in die landen. Kenmerk van alle drie de families was, dat er consequent moeders achter koe en stier zaten, die meer dan 100.000 kg melk produceerden. Bakels stond op het standpunt: 'een koeienfamilie die generatielang meer dan 100.000 kg melk probleemloos weet te produceren, is genetisch goed. Zeur dan niet over uiterlijk en gehalten in de melk. Bakels baseerde zich op de natuurlijke wetmatigheden van de bouw van een koe. Een koe is 'een looppier, een herkauwer en een zoogdier' en deze karakters moeten in de fokkerij verankerd zijn. Bakels dacht in eerste instantie vanuit de koe als geheel en niet vanuit de onderdelen.

Hij heeft voor de praktijk een driewegkruising systeem ontworpen, waarbij de boeren een roulatie toe konden passen van stieren uit lijn A, vervolgens lijn B en dan lijn C, enz.

Bakels boekte hiermee goede resultaten in de jaren 60 en 70, waarbij het nageslacht uit deze fokkerij zonder veel problemen veel melk produceerden.. Het is interessant om te zien, hoe in de Index-fokkerij later allerlei kenmerken die deze levensproductie-koeien hadden, in de uiterlijke selectie van dieren zijn opgenomen.

Met zijn overlijden neemt de Europese biologische beweging afscheid van een van haar pioniers. Het gedachtegoed echter van deze pionier, namelijk een fokkerij op basis van levensduur en een gezondheidszorg die de eigen afweer van de dieren vergroot, is gelukkig doorgedrongen in de harten van vele biologische boeren. Daarvoor blijven wij Frederik Bakels altijd dankbaar.

Ton Baars
t.baars@louisbolk.nl